

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۰۹/۰۷

کریم پوپل

چلنج ها در ستراتیژی آب در افغانستان

شاعلی پوپل

آب مرکبی است که ۶۷ حصه جهان را پوشانیده است. از جمله این آب ۳ فیصد آن شربین است که دو فیصد آن در قطبها تنها یک فیصد آن در دسترس بشر قرار دارد.

کانادا چین، کلمبیا، پرو، برزیل، روسیه، ایالات متحده امریکا، اندونزی و هند کشورهای است که ۶۰ فیصد آب شربین را بخود تخصیص داده است. متباقی ۸۰ کشور به قلت آب مبتلا است. روزانه بشر حصه از آب شربین را زهری مملو از مرکبات کیمیای ساخته در طبیعت ویا بحر رها می کند. آب شربین در ابحار نبوده بلکه در عمق زمین کوها جنگلات و دریا ها می باشد. اگر آب شربین در ابحار میبود دویی و کشور های عربی داری بارندگی میبود. ضرورت است تا آب شربین استفاده شده در کشور دوباره تصفیه شده به طبیعت و آبیاری مزارع استفاده شود.

با رشد نفوس نا موزون مقدار آبهای آلوده و چرب ازد یاد یافته ظرفیت های آبهای شیرین پائین می آید. در سال ۲۰۱۱ تعداد متولدین ۱۳۴ میلیون و تعداد وفیات ۵۶ میلیون بوده. این رشد اکثراً در کشور های در حال توسعه یا عقب مانده می باشد. در دو طرف افغانستان دو کشور قرار دارد که رشد نفوس آن از ۲ در صد اضافه اند این حتماً بالای کشور های همسایه تأثیر ناگوار دارد. بخصوص بالای ظرفیت های آب. در منطقه آسیای میانه افغانستان با داشتن کوها یگانه کشور است که ۷۵ میلیارد مکعب آب شیرین دارد صرف از ۲۰ میلیون آن استفاده نموده متباقی به کشورهای همسایه می ریزد.

بارشد کشورهای آسیای جنگ آب شروع میشود:

در طی ۳۰ سال که افغانستان مصروف جنگ بود کشورهای همسایه از آب دریا های افغانستان در کشورهای خود پروژه های را بنا نمودند که برای آن ها نیز حیاتی است. این پروژه ها طوری بنا شده است که اصلاً آبی برای افغانستان باقی نخواهد ماند.

آب دریای کابل در حصه اتمک به دریای سند ریخته سر زمین های ملتان، علی پور و حیدر آباد را سیر آب و سرسبز می سازد. پاکستان کشوری است که نان گندم در آن جا خیلی اساس است و پاکستان پروژه های کشت گندم خود را از همین آب تأمین می کند. در حالیکه از مدت ۳۰ سال است که پاکستان بندر تجارتي آبی خود را بالای افغانستان به منظور های خیلی ناروا مسدود نموده است که خلاف موازین کشورهای محاط به خشکه است. کشور های تاجکستان و قرغیزستان که مانند افغانستان دارای منابع غنی آب اند نیز معضلات آب با سایر کشورهای آنطرف آمو دارند؛ ولی آن ها آب و برق ۲۴ ساعته طور نارمل دارند.

«آن عده کشورهای آسیای میانه که در حوزه جهیل اورال قرار دارند مهمترین تأمین کننده آب شیرین برای این کشورها همین جهیل به شمار می رود ۹۰ درصد آب جهیل اورال از ریختن آبهای رود آمو می باشد. کانال معروف قرا قرم شریان حیاتی آب ترکمنستان می باشد رودخانه آمو به عنوان بزرگترین تأمین کننده آب برای این کانال به شمار می رود. ترکمنستان جز آب این کانال دیگر منبع آبی ندارد که تمام ترکمنستان را آبیاری نماید. کانال قراقرم برای حل مشکلات خشک سالی و کم آبی ترکمنستان احداث شده و از جمله بزرگترین پروژه های عمرانی داخلی شوروی سابق به شمار می رفت. این کانال حجم بسیار زیاد آب رودخانه آمو را در شرق ترکمنستان گرفته و به داخل خاک این کشور جاری می سازد. کانال قره قروم دارای ۱۳۰۰ کیلومتر طول بوده و در مسیر شرق به غرب جریان دارد. این کانال حدود یک میلیون هکتار زمین زراعتی را که شامل کشتزار های پنبه می باشد، آبیاری می کند. ترکمنستان

د پانو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

خشکترین منطقه آسیای میانه است. با مهار (زیر کنترل آوردن) نمودن آب دریای آمو چندان آب برای ازبکستان و ترکمنستان باقی نخواهد ماند.

کشور تاجیکستان علاوه بر استفاده وسیع در بخش زراعت از آب آمو، در نظر دارد که به تعداد ۱۴ نیروگاه برقی را با توان مجموعی چهار هزار میگوات، بالای رودخانه آمو اعمار کند که بزرگترین آن‌ها نیروگاه دشت جم با ظرفیت تولیدی ۱۵,۶ میلیارد کیلووات ساعت برق در سال خواهد بود. خرچ این پروژه تقریباً چهار هزار میلیون دلار امریکائی تخمین شده است».

ازبکستان

زیاده‌ترین آب دریای آمو را جمهوری ازبکستان در کشت نباتات به مصرف می‌رساند. دریای آمو دو بار داخل ازبکستان شده در اخیر به جهیل ارال می‌ریزد که کشور قزاقستان از آن نیز استفاده می‌نماید. مزارع شش ولایت ازبکستان از آب دریای آمو سر سبز است. هکذا ازبکستان سد بزرگ (تورپالانگ) در جنوب ولایت سرخان دریا اعمار نموده است. کانال بزرگ بخارا به منظور آبیاری و استحصال آب استیشن برق نوایی نیز بالای آب این دریا است. وهم از بکستان چندین بند و کانال ازین دریا ساخته است. وهم درین اواخر ترکمنستان و ایران سد دیگری را در مسیر دریای مرغاب اعمار نموده‌اند که هر دو کشور از آن استفاده می‌نمایند؛ ولی خواننده محترم با این همه کانال‌ها وسد های که ساخته شده است یکی ازین کشورها نه به افغانستان توجه کرده‌اند نه به حیثیت بین‌المللی. تا حال چندین بار نشست نموده اند ولی اصلاً به افغانستان اطلاع نداده اند. در حالیکه مردم این کشور از گرسنگی و بی آبی می‌میرند..

ایران

ایران کشور بیست که نفوس ۸۰ میلیون دارد ولی ایران بدلیل سیاست آن بیشترین مصارف را بالای زراعت تخصیص داده است. این کشور نیم نفوس را در جنگ و سیاست نیم نفوس را غرض تأمین احتیاجات تخصیص داده است. شمال ایران دارای منابع آبی بوده ولی جنوب آن خشک و بی آب میباشد که یگانه منبع آبی آن هامون، فراه رود، هری رود و رود هلمند میباشد.

ایران کشور همسایه غربی افغانستان که از دریای هیرمند و هریرود استفاده می‌نماید. دولت ایران طی خشکسالی های اخیر با استفاده از مشورت های تخصصی جاپانی‌ها، آب رود خانه هیرمند، را در گودال‌های که در کنار سرحد با افغانستان اعمار گردیده هدایت نموده و ذخیره می‌نماید. این ذخیره گاه‌های (مصنوعی) در ایران به نام چاه‌های نیمه زابل یاد می‌شود که قبلاً تعداد آن‌ها به سه حلقه می‌رسید و این چاه‌نیمه‌ها به ظرفیت ۰,۷ میلیارد متر مکعب برای مصرف آشامیدنی و حقایه زیست‌محیطی تالاب بین‌المللی هامون احداث گردیده بودند اما دولت ایران با احداث چاه نیمه چهارمی ظرفیت آن‌ها را به ۱ میلیارد متر مکعب رسانید. برای احداث چاه نیمه چهارم در مجاورت چاه نیمه‌های قبلی که با میلیون‌ها دلار احداث شده‌اند مبلغ هشتاد میلیون دلار پول به مصرف رسیده و کار احداث آن در اوایل سال ۱۳۸۳ شمسی به پایان رسید..

طرح احداث خط لوله ۱۹۲ کیلومتری (آب برای شهر یک میلیون جمعیتی زاهدان) از پروژه‌های مهم دیگری است که جهت انتقال آب ذخیره شده از رود هیرمند، در چاه نیمه‌ها به شهر زاهدان در سال ۱۳۸۳ به بهره‌برداری سپرده شد. قرار است که آب انتقال شده توسط این خط لوله که مقدار آن به ۳۷ میلیون متر مکعب برسد، نیازهای آبی (هشتصد هزار نفر) از ساکنان شهر زاهدان مرکز ولایت سیستان و بلوچستان رادر سال تأمین کند. برای اجرای این پروژه هم مبلغی در حدود ۷۵ میلیون دالر به مصرف رسیده است. این در حالی است که به اساس معاهده سال ۱۳۵۱ در مورد تقسیم آب دریای هیرمند، جانب ایران حق استفاده از آب هیرمند را به طوری که در حال حاضر جریان دارد، دارا نمی‌باشد. زیرا مطابق به مفاد قرارداد تقسیم آب هیرمند بین دو کشور از مجموع ۱۷۶ متر مکعب فی ثانیه آب هیرمند، حقایه ایران صرف ۲۶ متر مکعب فی ثانیه که معادل ۸۲۰ میلیون متر مکعب در سال می‌شود، تعیین گردیده است. تأمین آب مورد نیاز شهر زاهدان با جمعیت تخمیناً یک میلیونی آن از ذخیره های آب هیرمند، برخلاف مواد موافقت نامه تقسیم آب هیرمند میان ایران و افغانستان است، زیرا در هیچ ماده یا مواد آن افغانستان تعهدی به ایران نسپرده تا آب مورد نیاز مرکز سیستان و بلوچستان و بخصوص شهر زاهدان را از دریای هیرمند تهیه کند.

آیا آب هلمند دو باره قرار داد شود یا خیر؟

آب دریای هلمند در ۲۱ حوت سال ۱۳۵۱ بین موسی شفیق صدراعظم افغانستان و امیرعباس هویدا صدراعظم ایران به امضا رسید. این سند با پر جا بوده و آینده های دور در آن دیده شده است. با تمدید قرار داد ایران از فشار

۱. بندر جابه‌ار

۲. مهاجرین

۳. مبارزه علیه تروریسم و دها مطلب دیگر استفاده خواهد نمود.

قرار داد وقتی به امضاء رسیده بود که افغانستان تحت هیچگونه فشار سیاسی قرار نداشت. بنا بر این تمدید قرار به ضرر افغانستان است.

پایان